

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.
2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.
3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Toruń, dnia 6 lutego 2025 roku

Dariusz Majewski
Łomżyńska 2
87-100 Toruń

Do **Rady Gminy Książki**

Gmina Książki
ul. Bankowa 4
87-222 Książki

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, wnioskuję, ślicznie proszę o

- A. **Zmianę - AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 5 pomników przyrody tj UTWORZENIE UCHWAŁY lub UCHWAŁ Rady Gminy w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Książki w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór**
- B. **Utworzenie dokumentu – raportu stanu, zauważonych potrzeb w zakresie ochrony pomnika przyrody lub w przyszłości pomników przyrody i corocznego lub półrocznego przedstawiania go Radzie Gminy z uwzględnieniem stanu zdrowotnego, kompletności oznakowania, porządku wokół pomników przyrody**

Uzasadnienie:

Ad A

1. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku **jedynym zarządzającym** pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)
2. Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o crfop (Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich terenie.

3. Zgodnie z art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), **rady gmin przejęły WSZYSTKIE KOMPETENCJE organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.**
4. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, **ochrony środowiska i przyrody** oraz gospodarki wodnej.
5. Na terenie gminy Książki zgodnie z danymi CRFOP winno znajdować się 5 pomników przyrody, **które funkcjonują, ale zostały utworzone przez organy, które już nie istnieją lub nie posiadają kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody albo nie wskazano w nich sprawującego nadzór.** Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe).
6. W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wnioskował między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) **podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody;** (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu;
7. Gmina Książki od tego czasu nie przeprowadziła działań w tym zakresie.
8. Celem niniejszej petycji jest poproszenie Rady Gminy Książki o podjęcie działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnych” aktów prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego, zgodnego z tymi w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tymi formami ochrony.
9. Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Bartniczka, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska,

Nakło nad Notecią, Szubin, Świecie, Pruszcz, Czernikowo. Również na stronie GDOS znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku: <https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Kliknięcie na link spowoduje ściągnięcie na dysk lokalny spakowanych plików 34MB.

10. O konieczności zmiany przepisów dotyczących sprawującego nadzór wskazują również wpisy na dole w kartach przedmiotowych pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody
11. W przyszłej uchwale Rady Gminy Książki mogą się znaleźć aktualne wartości obwodów w pierśnicy (na wysokości 1,3m), aktualne informacje na temat położenia i inne dane, które wymagają uaktualnienia:
12. Jeżeli macie Państwo życzenie w dobie multimediiów - do przyszłej uchwały dołączcie zdjęcia pomników przyrody i poproście o umieszczenie ich w rejestrze.

Ad B

1. Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Gminy Książki o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej **zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody**, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych lub innych czynności.
2. Jest to jak najbardziej zgodne z wnioskami pokontrolnymi NIK po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.
3. Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących pomników przyrody. Wzór przykładowego formularza na końcu.

Z punktu widzenia należytej ochrony przyrody oraz porządku prawnego przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione. Proszę o podanie terminu i harmonogramu realizacji petycji. Dziękuję.

Z poważaniem

Dariusz Majewski

Wzór – Przykład Formularza - Raportu okresowej kontroli pomników przyrody 2025

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
2 dęby PL.ZIPOP.1393.PP.0417032.1035			06.02.2025 D.M.
Dąb1			06.02.2025 D.M.
Dąb2			06.02.2025 D.M.
Klon i platan PL.ZIPOP.1393.PP.0417032.1036			06.02.2025 D.M.
Klon			06.02.2025 D.M.
Platan		Brak wymiarów w CRFOP – istnieje?	06.02.2025 D.M.
Dąb i jesion PL.ZIPOP.1393.PP.0417032.1037			06.02.2025 D.M.
Dąb			06.02.2025 D.M.
Jesion			06.02.2025 D.M.
...			